GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 251. *Vinerĭ, Sâmbătă 29 Decemvre* **1884.**

Cestiunea universităţii române.
III.

Brașovŭ, 27 Decemvre.

Indată ce poporulŭ românŭ din Transilvania, Bănatŭ și Ţéra unguréscă și-a ruptŭ lanțurile servitutei și și-a recâștigatŭ libertatea individuală s'a născutŭ pentru elŭ dreptulŭ de a se folosi de tóte mijlócele, de carĭ are lipsa, spre a se instruí și a se cultiva liberŭ și neîmpedecatŭ, luândŭ și elŭ parte la civilisațiunea veacului.

Este clarŭ și neîndoiosŭ că nu se póte cugetá libertatea individuală, fără ca individulŭ sĕ aibă dreptulŭ de a se instruí în limba sa maternă și de a se folosi de acéstă limbă în viața sa privată și publică. Cu atâtŭ mai puținŭ se póte cugetá ca unŭ poporŭ întregŭ de trei milióne de suflete sĕ se bucure de libertatea individuală, fără ca acésta sĕ influințeze asupra întregului complexŭ naționalŭ. C'unŭ cuvêntŭ conceptulŭ libertății individuale nu se póte despărți de conceptulŭ națiune.

Décă e vorba de instrucțiunea unui poporŭ în limba sa maternă, de întrebuințarea limbei sale în scólă și în oficiu, de folosirea și câștigarea mijlócelorŭ spre a'șĭ înființá institute de cultură naționale — atuncĭ tóte aceste sunt atribute ale libertății individuale.

Stefanŭ Szechenyi, „celŭ mai mare Ungurŭ" care a inventatŭ formula maghiarisărei succesive, a înțelesŭ fórte bine că libertatea individuală a unui poporŭ nu se póte despărți de naționalitatea lui. De aceea elŭ a pretinsŭ dela connaționalii sĕi, ca sĕ nu aștepte până ce puterea spiritului timpului va sfărîma lanțurile iobagilorŭ românĭ și slavĭ, ci sĕ reformeze constituțiunea de cu vreme și sĕ întroducă treptatŭ întrînsa pe Românĭ și Slavĭ sub condițiune de a se maghiarisá.

Planulŭ lui Szechenyi nu s'a pututŭ realisá. Era prea târḑiu și Kossuth cu ai sĕi au acceleratŭ numai procesulŭ de liberare alŭ popórelorŭ nemaghiare.

Românii dela 1848 au înțelesŭ că deodată cu scuturarea jugului servituții s'a născutŭ pentru dênșii necesitatea de a-șĭ asigurá viața națională prin cultură națională și una din postulatele lorŭ cardinale a fostŭ acela privitorŭ la înființarea unei universitățĭ române.

„Libertatea unei națiunĭ nu póte fi decâtŭ națională și fără de libertate nu e cu putință cultura" — ḑicea fericitulŭ Bărnuțŭ în memorabilulŭ sĕu discursŭ ținutŭ în preséra proclamărei libertății națiunei române. „Și care sunt mijlócele culturei?" continuă elŭ, „sĕ cercămŭ la popórele luminate și vomŭ aflá, că acele sunt scólele și institutele naționale pentru sciințe și arte, în deosebĭ universitățile, carĭ sunt unŭ mijlocŭ dictatŭ de aceeașĭ necesitate firéscă a popórelorŭ chiămate la viață politică, care i-a învĕțatŭ pe ómenĭ a semĕná și a cóce pâne ca sĕ trăiéscă."

Și fiindcă cultura este puterea cea mai tare pe pămêntŭ națiunea întrégă, ḑice Bărnuțŭ, trebue se îșĭ impreune puterile întru așeḑarea acestorŭ institute. Apoi se întrébă décă este posibilŭ ca o națiune sĕ se cultive fără limbă națională? Dupá ce dovedesce că décă popórele ar voi sĕ-șĭ facă învĕțăturile în limbĭ strĕine s'ar întuneca sciința, religiunea s'ar îngropá în fanatismŭ, invențiunile ar încetá, industria și comerciulŭ ar cădé cu totulŭ, sêmțĕmêntulŭ de libertate ar amorți și la națiunile libere și starea cea înfloritóre de aḑi a omenimei s'ar veșteḑi, Bărnuțŭ continuă astfelŭ:

„Natura pentru aceea a datŭ limba fiecărei națiunĭ, ca sĕ se folosécă cu ea în tóte negóțele vieții, precum i-a datŭ picióre omului ca sĕ âmble pe piciórele sale, urechĭ ca sĕ audă cu urechile sale, ochĭ ca sĕ véḑă cu ochii sĕi. Vai de omulŭ, pe care'lŭ órtă altulŭ: vai și de națiunea, care nu âmblă pe piciórele sale, séu nu vede, decâtŭ cu ochii altei națiunĭ. Nicĭodată nu va pĕtrunde raḑa de cultură în creerii acestei națiunĭ, ci va rĕmâné pururea întunecată ca orbulŭ și servitórea națiunilorŭ răpitóre...."

Mai póte esista după tóte cele ḑise o dubietate despre aceea, că cestiunea înființărei unei universitățĭ române, este o cestiune a libertății poporului românŭ din Transilvania, Bănatŭ și Ţéra ungurécă?

Adversarii noștri politicĭ ne totŭ vorbescŭ de libertatea individuală, de bunătățile constituțiunei, de care s'ar împărtășí în mĕsură egală toțĭ fii patriei. In ce stă acéstă libertate, în ce stau drepturile nóstre constituționale décă nu ne mai este ertatŭ nicĭ de a ne cultivá în limba nóstră națională, décă nicĭ cu mijlócele nóstre proprii nu ne mai lasă sĕ ne rădicămŭ scoli și institute naționale; décă tinerii noștri suntŭ prigoniți pentru că, în lipsa învĕțăturei românescĭ, se îndeletnicescŭ din când în când în afară de scólele și de facultățile maghiare cu studiulŭ limbei române și cu cultivarea sentimentelor lor românescĭ; décă, c'unŭ cuvêntŭ, limba nóstră românéscă este cu totulŭ eschisă din viața publică și este tolerată numai în cerculŭ restrînsŭ alŭ bisericei și alŭ familiei?

Nimenĭ din sînulŭ națiunei nóstre, suntemŭ sigurĭ, nu sêmte aḑi mai tare starea ei umilitóre și asuprită, ca junimea nóstră, care trebue sĕ sufere atâtŭ de cumplitŭ urmările sclăviei, în care amŭ recăḑutŭ din nou, după ce abia amŭ fostŭ resuflatŭ puținŭ aerŭ de libertate.

Odată constatatŭ acésta, se nasce pentru junimea română marea datoriă de a luptă cu tóte mijlócele iertate pentru libertatea poporului, și pentru redicarea templului lui de cultură națională, fără de care nu póte esistá.

Ișĭ înțelege óre junimea nóstră misiunea pe deplinŭ? Cunósce ea óre mijlócele adevĕrate, ce o potŭ duce la scopŭ? Despre acésta vomŭ vorbì într'unŭ articulŭ finalŭ.

Francia și espedițiunea din Tonking.

Retragerea generalului Campenon dela ministerulŭ de rĕsboiu alŭ Franciei și numirea generalului Leval ca ministru de rĕsboiu în loculŭ lui, este multŭ discutată în pressa europénă. Germanii se bucură de acestŭ evenementŭ și acéstă împrejurare este fórte semnificativă pentru actuala atitudine a guvernului francesŭ. Francia s'a încurcatŭ în rĕsboiu cu China. Asta a plăcutŭ multŭ celorŭ dela Berlinŭ. Retragerea generalului Campenon însémnă inaugurarea unei acțiunĭ mai energice a Franciei în Tonking. Este prin urmare unŭ lucru fórte firescŭ, ca bucuria Germanilorŭ sĕ fie îndoită.

Generalulŭ Campenon a fostŭ ministru de rĕsboiu în cabinetulŭ Cambetta și a întratŭ a doua óră în ministerŭ în Octomvre 1883, ca succesorŭ alŭ generalului Thibaudin, care a eliminatŭ pe prinții de Orleans din armata activă. Se asigură că generalulŭ Campenon n'avea nicĭ o încredere în Germania și în cancelarulŭ ei și ar fi preferitŭ mai bine sĕ țină regimentele acasă și sĕ le pregătéscă pentru ḑiua revanșei, decâtŭ sĕ le espedeze pe corăbii la Tonking. I se impută că dênsulŭ n'a purtatŭ rĕsboiulŭ din Tonking cu destulă energiă și n'a trămisŭ comandantului de acolo, generalului Brière de l'Isle, destule ajutóre ca sĕ pótă terminá mai curêndŭ campania din China. Astfelŭ s'a trăgănatŭ prea multŭ espedițiunea Tonkingesă și Francesii au devenitŭ impacienți. Campenon s'a opusŭ cererei de a se trimite unŭ corpŭ mai mare de armată în Tonking, căcĭ prin acésta, ḑicea elŭ, s'ar conturbá numai planulŭ de mobilisare francesŭ. Cabinetulŭ Ferry însĕ, doritorŭ de laurii succeselorŭ în țĕrĭ depărtate și încreḑendu-se în politica de pace a Germaniei, s'a hotărîtŭ a terminá espedițiunea din Tonking trămițândŭ acolo trupe de ajunsŭ, carĭ sĕ înfrângă cerbicia Chinesilorŭ. De aceea a chematŭ la ministeriulŭ de rĕsboiu pe generalulŭ Leval. Foile republicane și conservative au salutatŭ numirea noului ministru cu simpatiă și ca unŭ semnŭ că afacerea tonkingesă se va termina odată. Ar fi de doritŭ ca sĕ se împlinéscă acéstă dorință a Francesilorŭ. Ḑiarele francese spunŭ, că generalulŭ Leval a și presentatŭ consiliului de miniștri planulŭ sĕu de organisare, după care în sĕptămâna viitóre sĕ plece 6000 de ómenĭ din Algeria ca ajutóre în Tonking și acestora sĕ le urmeze alțĭ 6000 în luna lui Fevruarie, ca sĕ se pótă terminá operațiunile înainte de ce vorŭ începe ploile cele marĭ, în Aprilie.

Despre generalulŭ Leval spunŭ unele foi că elŭ a fostŭ la 1870 șefŭ alŭ statului majorŭ generalŭ în Metz. Nemulțumitŭ cu purtarea lui Bazaine, elŭ sĕ fi avutŭ planulŭ cu mai mulțĭ alțĭ oficerĭ de a luá comanda supremă din mâna mareșalului, care era în prepusŭ de trădare. Bazaine însĕ sĕ fi nimicitŭ planulŭ prin aceea, că s'a grăbitŭ a subscrie capitalațiunea:

Generalulŭ Leval începe activitatea sa sub auspicii bune, căcĭ totodată cu numirea sa sosi dela fruntaria Chinei scirea despre o victoriă însemnată a trupelorŭ francese. Generalulŭ Negrier a atacatŭ la Chu vre-o 12,000 Chinesĭ și le-a luatŭ tóte posițiunile causându-le perderĭ însemnate.

Interesante sunt declarațiunile ce le-a făcutŭ generalulŭ Campenon raportorului ḑiarului „Evénement." „Eu, ḑise Campenon, am fost totdéuna în contra espedițiunilorŭ în țĕrĭ depărtate. Când am intratŭ în cabinetŭ era vorba numai de apĕrarea Tonkingului și nu era de lipsă a altera planulŭ de mobilisare. Acuma însĕ e vorba de-o espedițiune în sensulŭ adevĕratŭ alŭ cuvêntului cu trupe luate din armata permanentă. Nu mai potŭ lua prin urmare rĕspunderea asupră-mĭ. A jertfi banĭ și ómenĭ pentru nisce resultate dubie nu voescŭ. Nu'mĭ place întréga politică a d-lui Ferry; elŭ este trasŭ pe sfóră de Bismark. Francia face de câtva timpŭ afacerile Germaniei. Bismark a stricatŭ pe Francia cu Italia și cu Spania și acum voiesce sĕ-o strice și cu Anglia. Părerea mea este că în situațiunea actuală Francia sĕ nu facă alta, decâtŭ a se pregătì la luptă, însă nu în alte lumĭ, ci în Europa. D-vóstră sciți în contra cui," adause generalulŭ.

Rĕmâne ca viitorulŭ sĕ dovedéscă, cine din doi a înțelesŭ mai bine situațiunea, Ferry orĭ Campenon.

DIN DIETA CROAŢIEI.

In şedinţa de la 3 Ianuariu n. a dietei croate, cu ocasiunea desbaterii indemnităţii, Davidŭ Starcevicĭ vorbì relativŭ la proiectŭ. Intre altele ḑise:

»Statulŭ este o societate, în care fie-care membru trebue sĕ afle scutŭ pentru persónă şi proprietate. Croaţia a devenitŭ după pactŭ numai o provinciă unguréscă, dér şi aci ar trebui apĕrată libertatea fiecărui individŭ, adĭ însĕ avemŭ numai sarcine, pe când statulŭ nu ne oferă nimicŭ. Guvernulŭ nu se bucură de nicĭ o încredere din partea poporului, autorităţile n'au altă însărcinare, decâtŭ sĕ adune dările şi fiindcă noi ne ridicămŭ vocea în contra acestei stărĭ de lucrurĭ suntem declaraţĭ ca rebelĭ, petroliştĭ şi nihiliştĭ. Chiar înaintea regelui suntemŭ denunţaţĭ şi i se pune în gura monarchului vorbele: „Asta-i o scârbósă meseriă!« Eu nu credŭ în acéstă esprimare; décă regele ar cunósce situaţiunea poporului nostru, atuncĭ ar desemná cu totulŭ altfelŭ pe aceia, carĭ susţinŭ starea actuală... In acestŭ statŭ tâlhărescŭ nu e demnŭ a se plătí dărĭ." Preşedintele admoniază pe vorbitorŭ spunêndŭ, că'i va detrage cuvêntulŭ.

Starcevicĭ strigândŭ: „Puţinŭ îmĭ pasă; şi aşa nu permiţĭ libertatea cuvêntului. Aţĭ auḑitŭ ce a ḑisŭ Tisza către Csanady şi n'a fostŭ isgonitŭ din dietă.... Cum vine, că Maghiarii, carĭ în 1848 au fostŭ rebelĭ, adĭ suntŭ domnĭ în Croaţia?... Avemŭ 110 deputaţĭ, dintre carĭ 43, aşadară minoritatea, a alesŭ deputaţiunea regnicolară. Inainte de pactŭ sistemulŭ era bunŭ, voi l'aţĭ rĕsturnatŭ, prin urmare voi sunteţĭ rebelĭ... Nicăirĭ guvernulŭ nu e atâtŭ de nepopularŭ ca la noi... Acum li-se iau grănicerilorŭ şi pădurile ca sĕ îngheţe de frigŭ. Noi amŭ hotărâtŭ sĕ înmânămŭ înşine monarchului plângerile nóstre. Dacă va ḑice atuncĭ: „Asta'i o meseriă scârbósă,« séu »Asta'i dreptŭ,« — nouĕ ne este totŭ una. Eu nu mĕ temŭ de viitorulŭ poporului din sudŭ. Popórele Austro-Ungariei suntŭ acum cele mai nenorocite. Dar va încetá şi acéstă stare. Avemŭ o naţiune înrudită, sfânta Rusiă, care a creatŭ Serbia, Bulgaria şi Muntenegru şi care va crea şi Croaţia. (Aplause nesfêrşite în stînga.) Gândiţi-vĕ, că Croaţia érăşi va fi independentă şi se va uni cu fraţii sĕi de la Triestŭ până la Nowaja Semlja. Atuncĭ vĕ voiu întreba, unde esistă o corónă unguréscă. In Croaţia liberă şi independentă vomŭ striga însufleţiţĭ: Trăiască M. Sa Regele Croaţiei! (Aplause frenetice în stînga.) Stimezŭ pe Maghiarulŭ, când şi apĕră dreptulŭ sĕu, dar şi elŭ sĕ respecte drepturile nóstre.... Adĭ pe căile ferate din Croaţia se vorbesce unguresce, limba nóstră se isgonesce. De indemnitate nu mai vorbescŭ, asta s'a hotărîtŭ în Pesta.... Tisza ameninţă acum cu mijlóce drastice şi spre scopulŭ acesta şi-a trimisŭ aci pe »băeţaşu sĕu.« Preşedintele îi detrage cuvêntulŭ, Starcevicĭ îi mulţămesce şi se aşéḑă pe bancă.

Cestiunea Macedoniei.

Macedonia astăḑĭ este ţera cea mai importantă din peninsula balcanică, pentru că după acéstă ţéră se batŭ două elemente: elementulŭ grecescŭ din partea meridională şi elementulŭ bulgărescŭ din partea boreală a peninsulei. Amêndouĕ aceste elemente ostile nĕsuescŭ de a încorporá acéstă ţéră la elementulŭ lorŭ geneticŭ. In Macedonia ele au făcutŭ propagandă pentru causa lorŭ. Grecii au mersŭ şi mergŭ cu multŭ mai departe decâtŭ Bulgarii, pentru că ei nu s'au mulţămitŭ şi nu se mulţămescŭ numai cu conservarea şi apĕrarea elementului grecescŭ, ci au căutatŭ şi caută şi astăḑĭ sĕ greciseze elementulŭ românescŭ din Macedonia prin biserică şi prin scólă.

Cu tóte cele vr'o 20 de scóle românescĭ din Macedonia elementulŭ românescŭ din acéstă ţéră încă nu este mântuitŭ pe deplinŭ de grecisare, pentru că grecomania Românilorŭ macedonenĭ este fórte mare. In tóte comunele române din Macedonia, afară de Gupisi şi póte de Molovisce, suntŭ scólele românescĭ cu limbă grecéscă mai tare cercetate de copii Românilorŭ, decâtŭ scólele românescĭ cu limbă românéscă, ceea ce arată, că propaganda panelenismului este mai puternică chiar în comunele curatŭ românescĭ, decâtŭ propaganda Românismului.

Causa acestei apariţiunĭ suntŭ Românii înşişĭ atâtŭ cei din Macedonia, câtŭ şi cei din România. Societatea Macedoromână, de vre-o patru-cincĭ anĭ decând esistă, n'a lucratŭ absolutŭ nimicŭ, ci a durmitŭ somnulŭ celŭ lungŭ. Acuma vedemŭ, că éră s'a apucatŭ de lucru, numai de ar lucrá mai cu zelŭ şi cu mai multă stăruinţă decâtŭ în trecutŭ

Silogurile (societăţile) panelenistice împreună cu cei 22 de episcopĭ grecescĭ din Macedonia, Tesalia, Albania şi Epirŭ au lucratŭ şi lucréză cu o activitate febrilă la desnaţionalisarea Românilorŭ şi acésta Grecii o facŭ pentru ca sĕ întăréscă elementulŭ lorŭ celŭ slabŭ în contra elementului bulgărescŭ, care în Macedonia este mai numerosŭ decâtŭ Grecii, Românii, Turcii şi Albanesii cu toţii laolaltă.

Românii din Mecedonia simpatiséză cei-i dreptŭ astăḑĭ cu Grecii. Nu sciu mâne cu cine vorŭ simpatizá; Grecii fără de Românĭ nu potŭ face nimica în contra Bulgarilorŭ, pentru că nu potŭ sĕ stea în contra lorŭ, nicĭ cu numerulŭ nicĭ cu averea şi nicĭ cu inteligenţa.

Este timpulŭ supremŭ, ca Românii sĕ-şĭ deschiḑă ochii şi minţile fórte bine şi sĕ nu cruţe nicĭ unŭ sacrificiu spre a scăpa pe fraţii lorŭ de sub influinţa cea desastrósă a propagandei panelenistice, sĕ stăruéscă până mai este timpŭ pe lângă guvernulŭ turcescŭ, ca Românii de sub domnia turcéscă sĕ capete independinţa bisericii române cu episcopĭ românĭ. Sĕ stăruéscă cu orĭ ce preţŭ, ca sĕ aibă şi Românii esarchulŭ lorŭ românescŭ. Numai astfelŭ se póte scăpá poporulŭ românescŭ din provinciile turcescĭ de influinţa şi periculŭlŭ ce-lŭ ameninţă atâtŭ din partea Grecilorŭ, câtŭ şi din a Bulgarilorŭ.

Ce bine era de se înfiinţau consultatele române din Bitolia, din Ianina, din Epirŭ! Nu se póte spune câtŭ bine ar fi pututŭ aduce Românilorŭ din acelea părţĭ consultatele românescĭ. Ele prin autoritatea şi prin prestigiulŭ lorŭ ar paralisá mai de totŭ influinţa propagandei panelenismului şi arŭ fi încuragiatŭ şi propagatŭ cu multŭ mai tare causa Românismului. Nicĭ acum nu este târḑiu de a se instalá aceste două consultate, ba din contră dóră astăḑĭ suntŭ mai de lipsă ca orĭ când, pentru că tocmai astăḑĭ se agitéză cestiunea Macedoniei mai tare în ḑiarele europene şi ar fi fórte tristŭ şi durerosŭ, ca Românii, carĭ au adusŭ atâtea sacrificii de 20 de anĭ pentru luminarea Românilorŭ Macedonenĭ la timpulŭ celŭ mai criticŭ sĕ nu-şĭ aibă representanţii sĕi la punctele cele mai însemnate spre a apĕrá interesele românismului.

Austria măcar că n'are nicĭ unŭ supusŭ austriacŭ în Bitolia, capitala occidentală a Macedoniei şi în Janina, totuşĭ are în amêndouĕ aceste puncte importante consulii sĕi. De asemenea îşĭ are şi Rusia consulii sĕi în aceste localităţĭ. Din Ianina consululŭ românŭ ar puté influinţa asupra Albanesilorŭ, carĭ voescŭ sĕ se emancipeze de sub domnia maşteră turcéscă şi totodată ar puté face propagandă printre Albanesĭ şi printre Românii din Albania, ca sĕ pună unŭ descendente din familia Ghiculescilorŭ în fruntea principatului albanesŭ, pentru că strămoşulŭ glorioşilorŭ şi patrioticilorŭ Ghiculescĭ se trage din Albania. Ce frumosŭ ar şedé unui prinţŭ românescŭ sĕ stea pe tronulŭ Albaniei în fruntea celui mai vitézŭ, mai frumosŭ şi mai sumeţŭ poporŭ din totŭ Orientulŭ şi în fruntea sutelorŭ de mii de Românĭ din Albania, carĭ suntŭ totŭ aşa de voinicĭ şi de mândri de némulŭ lorŭ ca şi compatrioţii lorŭ Arnăuţĭ. Noi credemŭ că acéstă sublimă ideă s'ar putea realisa numai cu puţină muncă spirituală şi puţine sacrificii materiale.

Cine a avutŭ ocasiune sĕ cunóscă némulŭ arnăuţescŭ séu alŭ Albanesilorŭ cum le ḑicŭ Armânii, acela va trebui sĕ mărturiséscă, că nicĭ unŭ poporŭ pe lume nu este atâta de recunoscĕtorŭ către bine făcĕtorulŭ sĕu ca poporulŭ albanezŭ, celŭ mai cavalerescŭ poporŭ din totŭ Orientulŭ. Pagubă numai că îi lipsescŭ conducĕtorĭ capabilĭ din sênulŭ sĕu.

Acestŭ bravŭ poporŭ strigă în lumea largă, că nu mai póte suferi jugulŭ domniei turcescĭ şi diplomaţia europénă se face surdă la tóte strigătele lui, ba sacrifică o parte din naţiunea albaneză în contra voinţii lorŭ, dându-o principatului Muntenegrénŭ.

După aceste reflecsiunĭ sĕ vedem ce ḑice »N. fr. Presse« într'o corespondenţă din Atena dela 20 Decemvre despre cestiunea Macedoniei. Etă aceea corespondenţă:

»Agitaţiunea panbulgăréscă în Macedonia a produsŭ o iritaţiune cumplită în Grecia. Macedonenii, carĭ locuescŭ în Atena, s'au întrunitŭ într'unŭ meetingŭ, ca sĕ protesteze în contra aserţiunilorŭ false ale apostolilorŭ panslaviştĭ. In adunarea, ce s'a ţinutŭ la 7 Decemvre în sala municipalităţii, au votatŭ următórea declaraţiune: Cu privire la cele ce s'au publicatŭ de presa englesă în contra Macedoniei şi în favórea ei şi totŭ mereu se publică şi fiindcă noi pe de altă parte, ca indigenĭ din diferite localităţĭ ale acestei ţĕrĭ, ne cunóscemŭ patria bine şi mai departe înţelegemŭ, că atarĭ publicaţiunĭ potŭ avé influinţă asupra destinelorŭ patriei nóstre, declarămŭ: 1. Noi desaprobămŭ în gradulŭ celŭ mai mare a) tóte câte s'au publicatŭ prin d. Emilŭ Laveleye, după care poporaţiunea grecéscă din Macedonia sĕ fi scăḑutŭ la 57,480 de locuitorĭ. (Nicĭ nu vorŭ fi grecĭ mai mulţĭ de atâţia în tótă Macedonia, pentru că Grecii se află numai pe lângă Archipelagŭ, ér în lăuntrulŭ Macedoniei Grecĭ nu sunt, decâtŭ Bulgarĭ, Românĭ, Arnăuţĭ şi Turcĭ, şi aicĭ în deşertŭ se esoféză domnii Macedonenĭ, că nu le folosesce absolutŭ nimicŭ, pentru că elementulŭ bulgărescŭ în Macedonia este în absolută maioritate şi forméză talpa ţĕrii, căcĭ mai toţĭ sunt plugarĭ şi sunt mai atâţia câţĭ Românĭ sunt în Transilvania — Red.) b) tóte câte s'au ḑisŭ şi scrisŭ de dómna de Novicov în contra originii precumpĕnitóre elenice a Macedonenilorŭ; c) tóte câte s'au ḑisŭ în camera lorḑilorŭ de ducele de Argyll într'o interpelaţiune, care se referesce la acte de crudelitate, ce s'au petrecutŭ în Macedonia. Noi desaprobămŭ şi condamnămŭ tóte cele produse ca neesacte şi provenitóre din isvorŭ slavŭ; 2) noi aducem mulţămita nóstră tuturorĭ celorŭ ce s'au întrepusŭ pentru causa Macedoniei în Europa şi mai cu sémă escelentului filoelenŭ Mr. Glennie; 3) noi însărcinămŭ o delegaţiune cu misiunea a) de a publica acéstă declaraţiune a nóstră în foile principale din Atena şi din streinĕtate; b) de a da o copiă de pe ea representanţilorŭ marilorŭ puterĭ din Atena cu rugarea, ca sĕ-o trimită la guvernele lorŭ, şi o atare copiă sĕ se dea şi ministrului grecescŭ alŭ afacerilorŭ streine.

»Delegaţiunea Macedonilorŭ se duse la ministrulŭ de esterne alŭ Greciei, care o primi cu cea mai mare amicabilitate. După aceea delegaţii se duseră pela re-

---

FOILETONU.

Publicitatea la Romanii cei vechĭ.

(Urmare şi fine).

Unŭ inseratŭ pompeianŭ sună din cuvêntŭ în cuvêntŭ cum urméză: »Unŭ urciorŭ de vinŭ (urceus vinarius) s'a perdutŭ dintr'o tabernă. Cine 'lŭ aduce înapoi primesce o remuneraţiune de 65 de sesterţii, décă înse va puté descoperi pe furŭ aşa, ca acesta sĕ pótă fi datŭ în mânile judecătorului, primesce suma îndoită dela Varius.«

Intr'o comediă de ale lui Plautus se ḑice: »Cu litere gigantice voiu inserá pretutindenea: Décă cineva a perdutŭ o corfă de drumŭ cu multŭ aurŭ şi argintŭ, sĕ vină la mine.«

Modulŭ strigătorilorŭ era tocmai acela, ce până astăḑĭ mai este încă usitatŭ în oraşele micĭ provinciale. Gill, pe care îlŭ urmămŭ noi în punctele principale ale acestei espunerĭ, citéză unŭ pasagiu caracteristicŭ din Trimalchio: „In ospĕtăriă întrà unŭ heroldŭ c'unŭ sclavŭ publicŭ şi c'unŭ numĕrŭ mărişorŭ de ómenĭ, şi strigà, avêntândŭ o făcliă (torţă), ce mai multŭ fumegá decâtŭ luminá: »Nu de multŭ s'a perdutŭ într'o baie unŭ sclavŭ cam de vr'o 16 anĭ, cu pĕrulŭ creţŭ, gingaşŭ la trupŭ, frumosŭ la chipŭ, cu numele Giton. Cine-lŭ va aduce înapoi séu va puté arătá, unde se află, primesce 1000 de sesterţii!« Aci avemŭ până în cele mai micĭ amĕnunte stilulŭ »clopoţarilorŭ," carĭ sunândŭ cu clopoţelulŭ âmblă pe stradele oraşelorŭ provinciale germane, (séu alŭ dobaşilorŭ noştri) urmaţĭ de o mulţime de copii lărmuindŭ şi ascultaţĭ cu luare aminte de mamele bune, ale cărorŭ feţe îngrijate se ivescŭ în tóte ferestrile.

Afară de acésta esistá în Roma dela anulŭ 59 a. Cr. unŭ ḑiarŭ, care apărea regulatŭ şi se numia »Acta populi Romani diurna,« adecă ḑiarŭ alŭ poporului romanŭ, alŭ cărui întemeiătorŭ n'a fostŭ altulŭ decâtŭ Iuliu Cesare, care era consulŭ în acelŭ anŭ. Din acestŭ ḑiarŭ ni s'au păstratŭ mai multe fragmente, din carĭ putemŭ cunósce destulŭ de clarŭ, ce cuprinsŭ şi ce direcţiune a avutŭ.

»Diarulŭ poporului romanŭ« avea o parte principală politică. Procesele de statŭ, pertractările Senatului, legile şi mĕsurile administrative de totŭ felulŭ se aduceau la cunoscinţă cetitorilorŭ în acéstă parte principală a „ḑiarului«. Ascaniu Pedronŭ, comentatorulŭ lui Cicero, scrie fiului sĕu în chipulŭ următorŭ: »Pentru a-ţĭ mulţămi cu îngrijire pofta de sciinţă am culesŭ, chiar ḑiarele timpului aceluia întregŭ. Din acelea vĕdŭ, că la ultima Februariu s'a adusŭ o hotărîre din partea senatului, de cuprinsulŭ următorŭ: »Că uciderea lui P. Clodiu, arderea Curiei şi dărâmarea casei lui M. Lepidŭ suntŭ privite ca atentate în contra statului însuşĭ. Alta nu s'a mai ḑisŭ în »ḑiarŭ« în ḑiua aceea despre acéstă afacere. In ḑiua următóre, adecă la 1 Martiu, a esplicatŭ Munaţiu într'o adunare a poporului cele ce se pertractaseră în ḑiua precedentă, şi a adausŭ din cuvêntŭ în cuvêntŭ etc. etc." — Se vede aşadar, că »ḑiarulŭ poporului romanŭ« se bucură de-o mare trecere ca isvorŭ istoricŭ temporalŭ. Şi într'adevĕrŭ partea lui politică era unŭ felŭ de archivă, în care se depuneau tóte ce aveau óre-care însemnătate pentru viaţa de statŭ şi urbană a Romei.

Se înţelege de sine, că chiar acéstă parte politică a »ḑiarului poporului romanŭ« era plină de simpatiă şi de devoţiune. La începutulŭ seclului alŭ doilea se documenta acéstă simpatiă pentru capulŭ statului în nisce esclamaţiunĭ cu totulŭ particulare, cari erau pe jumĕtate cântate, pe jumĕtate rostite cam în acelŭ tempo ca espresiunea francesă »air des lampions." — „O te felicem! Quos felices!« murmura şi bombănia spre esemplu cea mai înaltă corporaţiune a statului — şi „acta diurna« nu lipsiau a face accesibilă şi pentru cercurĭ mai întinse acéstă entusiastică manifestaţiune, primindu-o şi descriindu-o cu deamĕnuntulŭ în partea sa principală politică. Incetŭ încetŭ se încetăţenì obiceiulŭ de-a apreciá gradulŭ entusiasmului după numĕrulŭ repe-

presentanții streinĭ începêndŭ dela celŭ austriacŭ. Representantulŭ austriacŭ îĭ primĭ cu bunăvoință și îĭ rugà, după ce au declaratŭ articulele luĭ Lavaleye de publicațiunĭ greșite, sĕ-ĭ arate pe charta statuluĭ maiorŭ austriacŭ locurile, carĭ ar fi locuite de populațiune grecéscă; elŭ adause, că nicĭ unŭ omŭ seriosŭ nu pune multŭ prețŭ pe cele ce le scrie Laveleye și că luĭ îĭ este cunoscutŭ, că partea meridională a Macedonieĭ și peninsula calcidică este locuită de Grecĭ și de Turcĭ. Ambasadorulŭ germanŭ primĭ delegațiunea fórte bine, dér în conversațiune nu le-a permisŭ sĕ atingă cestiunĭ ce trecŭ peste fruntarele etnografice. De câte orĭ voiau sĕ vorbéscă de politică, totdéuna le declará, că n'are mandatŭ sĕ-ĭ asculte. Representantulŭ Franciei și alŭ Angliei promiseră deputațiuneĭ, că declarațiunea Macedonenilorŭ o vorŭ trimite guvernelorŭ lorŭ. D. de Bützow, representantulŭ rusescŭ, era plinŭ de spiritulŭ împăcăriĭ. Elŭ declară deputațiuniĭ de repețite orĭ, că nu va fi niciodată greu, ca Grecii sĕ trăiéscă alăturea cu Bulgarii.«

SCIRILE ḐILEI.

Prin disposițiunea ministruluĭ de finanțe unguréscŭ suntŭ supușĭ la dare de la 1 Ianuariu 1885: 1. toțĭ cățĭ au depusŭ capitale cu interese; 2. toțĭ cățĭ apartinŭ classei III de dare, precum fabricanții, comercianții și industriașii, bancherii, farmaciștii, medicii, advocații, inginerii, arendașii, ș. a., precum și aceia, carĭ au o ocupațiune avantagiósă și carĭ cu ocasiunea taxăriĭ dăreĭ pe 1884, n'au fostŭ supușĭ dăriĭ pe anii 1884, 1885 și 1886; 3. ceĭ ce primescŭ o anumită léfă, pensiune, subvenție séu léfă onorifică, precum funcționarĭ juridicĭ, comunalĭ, bisericescĭ, d'aĭ societățilorŭ, privațĭ, comptabilĭ, casierĭ și peste totŭ ceĭ ce aparținŭ classeĭ IV de dărĭ, calfele carĭ obținŭ o léfă lunară de peste 40 fl., profesorii, invĕțătorii. Cólele de dare se vorŭ înainta oficiuluĭ de dare până la 15 Ianuariu 1885. Ceĭ de sub punctulŭ 2, dacă ș'au încetatŭ ocupațiunile, sĕ facă acesta cunoscutŭ inspectoratuluĭ de dare, ca sĕ li se stérgă darea pentru acele ocupațiunĭ.

—0—

La frumósa petrecere ce o va arangia „Reuniunea femeilorŭ române pentru ajutorarea vĕduvelorŭ sĕrace" în preséra anuluĭ nou, Lunĭ în 31 Decemvre 1884 în sala Reduteĭ din cetate, se va representa în pausă, teribila tragi-comediă locală — națională »1884 și 1885.« Artificiĭ și focŭ bengalicŭ. Risulŭ și plânsulŭ este strictŭ opritŭ. Bilete à 1 fl. de persónă și 2 fl 50 cr. de familiă până la 4 persóne se află la libraria Ciurcu și séra la casă.

—0—

Astă séră d. Brassin, virtuosulŭ în violină, împreună cu d-na Stein, pianistă, vorŭ concertá pentru a doua óră în sala hoteluluĭ Nr. 1. Facemŭ atențĭ pe publiculŭ iubitorŭ de artă a luá parte în numĕrŭ câtŭ de mare, maĭ alesŭ că d. Brassin a plăcutŭ așa de multŭ la primulŭ concertŭ, încâtŭ a fostŭ rugatŭ a da unŭ alŭ doilea concertŭ.

—0—

Ḑiarele din Viena și Budapesta anunță, că negustorulŭ Salomonŭ Hechter din Bucurescĭ, care a datŭ falimentŭ, e datorŭ vre-o 6 milióne în Viena, Berlin, Paris și Londra.

—0—

Direcția căilorŭ ferate române aduce la cunoscință generală, că bumbacŭ brutŭ și bumbacŭ pufŭ, când nu suntŭ împachetate în balotŭrĭ legate cu cercurĭ de fierŭ, se tacsează ca mărfurĭ voluminóse. Aceste articole, predate în balotŭrĭ legate cu cercurĭ de fierŭ, se tacséză după clasa I.

—0—

La clubulŭ militarŭ din Bucurescĭ vorŭ începe după sĕrbătorĭ conferințe militare, la care va asistá și M. Sa Regele.

—0—

Cu ocasia noului bugetŭ alŭ ministeruluĭ de rĕsboiu românŭ se crede, că se va creá unŭ alŭ 4-lea regimentŭ de roșiorĭ. La regimentulŭ actualŭ de geniu se va maĭ adăoga încă câte o companiă de fiecare batalionŭ nesoțŭ, urmândŭ ca în anulŭ 1886 sĕ se complecteze și batalióneIe soțŭ totŭ cu câte o companiă, astfelŭ ca în definitivŭ fie-care batalionŭ sĕ fie compusŭ din: 1 companiă de telegrafiă, 1 companiă de drumŭ de fierŭ și pionerĭ, 2 companiĭ de săpătorĭ-minorĭ și 1 companiă de pontonierĭ.

—0—

Marele Statŭ Majorŭ românŭ se ocupă cu revederea »Istoriculuĭ Campanieĭ 1877—78« și se crede că va apăré în curêndŭ.

—0—

In nóptea de 16 Decemvre a arsŭ cu desăvêrșire fabrica de cuie de lemnŭ din orașulŭ Târgu-Jiu · pagubele suntŭ fórte marĭ. Se ḑice că maĭ mulțĭ cetățenĭ din acelŭ orașŭ au luatŭ inițiativa fondăriĭ uneĭ fabricĭ nouĕ prin subscrierea de acțiunĭ.

—0—

»Dunărea de josŭ« este numele unuĭ nou ḑiara, ce a începutŭ a apăré de douĕ orĭ pe sĕptămână în Tulcea (Dobrogea).

„Revoluțiunea luĭ Horia."

Cetitorilorŭ noștri le este cunoscută scrisórea prin care d-lŭ Nic. Densușianu a protestatŭ la guvernulŭ din Peșta în contra interdicțiuneĭ scrieriĭ d-sale „Revoluțiunea luĭ Horia" de a intrá în Transilvania și Ungaria.

In urma acesteĭ protestărĭ d-lŭ N. Densușianu a primitŭ în ḑilele aceste următórea scrisóre dela Legațiunea austro-ungară din Bucurescĭ:

Legațiunea imp. și reg. a Austro-Ungareĭ in Bucurescĭ.

Bucureșcĭ 3 Ianuariu 1885.

Domnule!

Mĕ grăbescŭ a vĕ informá, ca după ce s'a esaminatŭ opera D-Vóstre »Revoluțiunea luĭ Horia în Transilvania și Ungaria,« interdicțiunea de care a fostŭ lovită importarea aceste opere în Ungaria s'a ridicatŭ.

Primițĭ Domnule asigurarea perfecteĭ mele considerațiunĭ.

Br. Mayr

Aducemŭ acéstă scire, ce-o primimŭ dela Bucurescĭ, riscândŭ chiar, ca la cetirea eĭ neîmpĕcații și nemilosii mamelucĭ dela „Kolozsvári Közlöny" sĕ leșine de ciudă și de mâniă.

Este învederatŭ, că prohibițiunea memoratuluĭ opŭ istoricŭ a fostŭ cu totulŭ nemotivată.

Destulŭ de tristŭ, ca operele române sĕ fie oprite la frontieră câte doue lunĭ, înainte chiar de a se scí, décă esistă vr'unŭ motivŭ legalŭ de prohibițiune séu nu.

Dér cine rebonifică óre în astfelŭ de casurĭ pagubele autorilorŭ și editorilorŭ causate prin nisce mĕsurĭ cu totulŭ arbitrarie?

Starea de aḑĭ a băieșilorŭ din munțĭ.

Abrudŭ, în ajunulŭ sĕrbătorilorŭ.

Pretutindenea despre ținutulŭ Abrudului — a vecheĭ Auraria major — se maĭ vorbesce încă ca despre una dintre cele maĭ avute părțĭ ale patrieĭ. Orĭ unde veĭ merge, orĭ cu cine veĭ stá de vorbă din alte părțĭ, toțĭ, tinerĭ și bĕtrânĭ de o potrivă, când audŭ vorbindu-se de traiulŭ din părțile nóstre, îndată îțĭ rĕspundŭ: „Acolo ar fi de noĭ, acolo e bogăția.« Și întru adevĕrŭ, parcă altfelŭ nicĭ nu s'arŭ putea! Scobescĭ în pămêntŭ și scobindŭ mereu țĭ se oprescŭ ochiĭ deodată la sclipiciosulŭ aurŭ în cantitate din ce în ce maĭ mare. Vechile tradițiunĭ spunŭ de esemplu, că băeșulŭ respinge pănura eftină, din simpla causă »că e eftină,« ér maĭ târḑiu o cumpĕră necunoscêndu-o, totŭ aceea împĕtritŭ de scumpă, ḑicêndŭ »asta e de mine.«*) — Noĭ ăștĭ de aicĭ trebue sĕ privimŭ starea lucrurilorŭ de pe la noĭ prin nisce ochelarĭ diferițĭ cu totuluĭ totŭ de aĭ străinilorŭ, ér proverbulŭ, care se aude pretutindenea pe la noĭ și care în părțile nóstre s'ar păré a avé cea maĭ nimerită aplicare ḑice: »ce a fostŭ dulce s'a mâncatŭ, ce a fostŭ verde s'a uscatŭ.«

Da! a fostŭ odată unŭ timpŭ, în care muntenii noștri în urma multelorŭ veniturĭ, carĭ le avéu, cu dreptŭ cuvêntŭ putéu sĕ fie ținuțĭ de ómenii ceĭ maĭ îndestulițĭ materialicesce. Eĭ scotéu atâta din tainicile afundimĭ, încâtŭ înbelșugarea lorŭ într'adevĕrŭ a putută deveni proverbială. In acelașŭ raportŭ privéu eĭ póte atuncĭ la galbenĭ, ca acum la pițule (firfiricĭ.) »Tempora mutata sunt, nosque in illis! Intr'adevĕrŭ s'a mâncatŭ ce a fostŭ dulce, ér aḑĭ unde era înbelșugare nu găsescĭ decâtŭ miseriă completă, căcĭ este sciutŭ că la noĭ uniculŭ mijlocŭ de venitŭ este »băișagulŭ.« Cugetându-ne însă la lungulŭ șirŭ de anĭ, în decursulŭ cărora s'a cultivatŭ mereu acéstă speciă de industriă, de locŭ nu trebue sĕ ne pună în mirare acéstă stare de lucrurĭ. Dela Românii vechĭ s'a începutŭ și după unŭ șirŭ de secolĭ se continuă și astăḑĭ esclusivŭ, lipsindŭ la noĭ economia rurală așa ḑicêndŭ maĭ de totŭ.

In timpurile de față douĕ băĭ (mine) s'ar părea că esceléză în privința productuluĭ, între cele multe absolutŭ neproducĕtóre....... Productulŭ mănosŭ ce s'ar puté scóte din una din acestea este însĕ reținutŭ prin o pedecă elementară, adecă prin apă, așa încâtŭ lucrarea în mĕsură considerabilă este zădărnicită. Proprietarii acesteĭ mine, numită »Concordia« suntŭ toțĭ Românĭ. A doua mină este »Vulcoiulŭ.« Proprietarulŭ principalŭ alŭ acesteia era unŭ Maghiarŭ, arêndatorii eĭ însĕ erau toțĭ Românĭ, așa încâtŭ din numita mină se hrăneu o mulțime de țĕranĭ de aĭ noștri, trăgêndŭ șĭ eĭ din întregulŭ productŭ nisce procente anumite. Atâta aurŭ se scotea din acéstă mină în timpurile din urmă, încâtŭ vestea eĭ s'a dusŭ departe în țĕrĭ streine, ér urmarea acestuĭ renume a fostŭ, cumcă aflândŭ de ea o societate francesă, a descălecatŭ aicĭ și a făcutŭ proprietaruluĭ ofertŭ de cumpĕrare. Proprietarulŭ eĭ și totodată deputatŭ dietalŭ în cerculŭ în care se află numita baiă, D-lŭ Lukács László, atâta nemulțămire a arĕtatŭ față cu arêndatorii românĭ, încâtŭ făr' de aĭ maĭ întreba nimicŭ, a vêndut'o pentru unŭ prețŭ de 650,000 fl. v. a. Aicea trebue sĕ facŭ observațiunea, că arêndatorii românĭ au fostŭ aceia, făr' de carĭ baia s'ar fi ruinatŭ totalŭ. Eĭ au adus'o în acéstă stare înfloritóre, lucrândŭ aprópe 10 anĭ, făr' de a desperá, în vreme ce câștigŭ n'avéu nimicŭ, ér D-lŭ proprietarŭ numaĭ în timpurile din urmă a începutŭ a se interesá de ea, când bieții Românĭ i-au pregătitŭ terêmulŭ pentru de a se îmbogăți deodată. Elŭ trage acum deodată aprópe unŭ milionŭ de florinĭ, în vreme ce munca grea a arendatorilorŭ românĭ, făr' de a cărorŭ stăruință nu s'ar fi pututŭ scóte din nu-

*) Șuluțŭ, »O lacrimă ferbinte.«

țirilorŭ éstor-felŭ de apostrofe, tocmaĭ în modulŭ scriitorilorŭ și poețilorŭ noștri dramaticĭ, cărora le bate inima cu atâtŭ maĭ tare și maĭ desŭ, cu câtŭ sunt maĭ desŭ chemațĭ după finirea actuluĭ. După ce a devenitŭ modă »ḑiarulŭ poporuluĭ românŭ,« n'a întârḑiatŭ firesce a arĕta cu cifre acéstă. — Trebue că a avutŭ unŭ efectŭ de totŭ comicŭ: celŭ puținŭ abia șĭ-ar puté ține cineva rîsulŭ cetindŭ unŭ pasagiu alŭ luĭ Trebeliu Pollio, unŭ autorŭ alŭ așa numiteĭ »istorii a împĕrațilorŭ.« Pasagiulŭ acela se referă la ședința Senatuluĭ, în care Claudiu II comunică părinților adunațĭ faptulŭ suireĭ sale pe tronŭ. Elŭ sună așa: »Ascultândŭ autografulŭ împĕrătescŭ se ḑiseră următórele: »Auguste Claudiu ḑeiĭ sĕ'lŭ țină! (ḑisŭ de 60 de orĭ). Claudie Auguste, pe tine séu pe unŭ bărbatŭ ca tine ne-amŭ doritŭ noĭ totdéuna de principe! (de 40 de orĭ). Claudie Auguste, pre tine te chiamă statulŭ! (de 40 de orĭ). Claudie Auguste, tu fratele, părintele, amiculŭ nostru, tu bunŭ Senatorŭ, tu adevĕratŭ principe! (de 80 de orĭ)«.

In loculŭ alŭ doilea aducéu »Acta populi Romani« referate detailate despre tóte pertractările judecătorescĭ. Procesulŭ de notorietate publică alŭ luĭ Milone a fostŭ tractatŭ în ḑisulŭ ḑiarŭ de raportorĭ desterțĭ și sigurĭ cu deplinŭ obiectivitate și astfelŭ analisatŭ până în cele maĭ micĭ amĕnunte, încâtŭ susnumitulŭ Ascaniu se referă maĭ târḑiu la acestŭ raportŭ alŭ ḑiaruluĭ ca la unŭ isvorŭ de totŭ neîndoelnicŭ. Cumcă a fostŭ usŭ, de-a înregistra pe acusațĭ în »acta,« resultă din aceea, că Domițianŭ, a căruĭ justiția în ce privia nepărtinirea arĕtă slăbiciunĭ considerabile, a ordonatŭ espresŭ, că numele unorŭ anumite persóne, pe carĭ elŭ le osîndise la mórte maĭ multŭ de frica sentimentelorŭ lorŭ decâtŭ pe temeiulŭ fapticelorŭ vĕtămărĭ de legĭ, se nu sĕ amintéscă în »acta« — o mĕsură, care séměnă de minune cu atitudinea guvernuluĭ imperialŭ rusescŭ în procese nihilistice.

Apoi maĭ aducea »ḑiarulŭ" o rubrică numită „amestecate séu diverse," în care se raporta maĭ multŭ séu maĭ puținŭ detailatŭ despre tóte întêmplările posibile, despre fenomene naturale și alte memorabilățĭ, despre noutățĭ literare și artistice. In acéstă rubrică se citia, că pe timpulŭ procesuluĭ luĭ Milone a ploatŭ țigle arse; că Statius, unŭ cântărețŭ celebru alŭ »Silvelorŭ,« a pusŭ în perspectivă unŭ opŭ, care este aptŭ a face sĕ dispară totŭ ceea ce autorulŭ a făcutŭ până acuma; că la cea maĭ de aprópe alergare de caĭ se vorŭ presentá doĭ armăsarĭ din Spania sudică, față cu carĭ Bucefalulŭ a fostŭ numaĭ o mârțogă etc. etc. Ba se póte că admite că raporturile despre înscenările dramatice și pantomimice au doveditŭ unŭ coloritŭ criticŭ precum și că multe, carĭ au trecutŭ prin fórfecele recensiuneĭ, au fostŭ numaĭ lucrurĭ tocmite și plătite. Noțiunea de reclamă era tare usitată de Romanĭ. Iuliu Cesare chiar puse mare prețŭ pe aceea, de a fi criticatŭ favorabilŭ în „acta diurna«, când a însărcinatŭ pe Antoniu, sĕ predea redactoruluĭ »ḑiaruluĭ« acea notiță, că elŭ, Iuliu Cesare, a respinsŭ coróna oferită de Senatŭ cu abnegațiune de sine.

»Acta populi Romani« maĭ conținea în fine o rubrică pentru scirĭ private, maĭ cu sémă familiare. Nascerile și casurile de mórte, nuntele și despărțeniile celorŭ 10,000 familiĭ superióre se publicau în »acta.« La istoricĭ romanĭ se află multe pasage, carĭ dovedescŭ că acestŭ usŭ era fórte lățitŭ. Nașcerea unuĭ copilŭ se anunța din timpulŭ luĭ Marcu Aurelŭ maĭ ântêiu la oficiulŭ stăreĭ civile, la prefectulŭ tesauruluĭ și apoĭ era înserată în ḑiarŭ.« Seneca ḑice: »Nicĭ unŭ numĕrŭ din ḑiarŭ nu apare fără comunicarea uneĭ despărțeniĭ,«

După tóte acestea suntemŭ constrinșĭ a mărturisi, că Roma posedă în aceste »acta diurna«, carĭ se copiau de sclavĭ, pușĭ anume pentru acéstă, în multe miĭ de esemplare șĭ se trimeteau până în cele maĭ departate provinciĭ ale imperiuluĭ, unŭ organŭ de totŭ respectabilŭ, care nu lasă nimicŭ de doritŭ în privința abundanțeĭ și felurimeĭ materialuluĭ.

Nicolau Pilția.

mita baiă nicĭ aurŭ de 10 creițarĭ, tocmai când erau sĕ căștige ceva, — a rĕmasŭ făr' de nicĭ o rĕsplată. Așa e recunoscința celorŭ ce se îmbogățescŭ din sudórea altora!

Le va suride și acestorŭ noi proprietarĭ norocululŭ, ca și celorŭ vechĭ? Acésta e cestiunea viitorului. Fórte probabilŭ însĕ, că și din „Vĕlcoiu" sĕ se fi mâncatŭ ce a fostŭ dulce, și într'o bună diminéță sĕ ne pomenimŭ cu vestea, că streinii noștri, dândŭ numai de amarŭ, ne-au părăsitŭ pentru vecĭniciă, bună óră cum au pățit'o acei frațĭ ai lorŭ, carĭ mai adĭ primăveră ridicaseră nisce usine (cohurĭ) în gura Roșii (lêngă Abrudŭ) și abia câteva sĕptĕmânĭ după începerea lucrului — neputêndŭ produce nicĭ aurŭ de unŭ gramŭ, în valóre de 1 fl. — principalii societății au luat'o la sănĕtósa, lăsândŭ mașinăriile și totŭ ce au clăditŭ în mila lui Dumnedeu.

Așa stămŭ noi cu băișagulŭ nostru, întru câtŭ mai rĕu nicĭ că se póte cugetá. Bĕtrânĭ cu pĕrulŭ albŭ nu'șĭ aducŭ aminte, ca vr'odată lucrurile sĕ fi mersŭ așa de rĕu ca acum. Din o astfelŭ de stare apoi resultă proletariatulŭ în gradŭ superlativŭ. Nicăirĭ póte în acéstă țéră nu s'a încuibatŭ acéstă calamitate atâtŭ de puternicŭ, ca în părțile nóstre. Și nicĭ nu e de miratŭ. Bietulŭ băéșŭ lucrătorŭ tótă sĕptĕmâna îțĭ lucră cu di cu nópte deopotrivă pentru o plătuță de câte 2 fl., din care apoi trebue sĕ-șĭ țină familia cea grea, sĕ plătéscă chiriă, felŭ de felŭ de dărĭ, ér décă are vr'o părțișóră din vr'o mină óre-care — chiar și de nu i-ar produce nimic — trebue sĕ plătéscă încă și dare de baiă (bányaadó). Te prinde milă cum esecutorii de dare tragŭ boii din jugŭ dela bieții băieșĭ — carĭ sunt, aș puté dice, încă așa de fericițĭ, de a mai dispune și de-o astfelŭ de considerabilă bogățiă în părțile nóstre — ducêndu'i la vêndare, ér după ei plângêndŭ tata de familiă, mamă și copii. Și într'adevĕrŭ par'că tocmai la noi ar fi mai potrivitŭ a impune atâtea contribuții, la noi, unde băeșulŭ abia îșĭ póte cumpĕrá mălaiulŭ, ca elŭ și familia lui sĕ fie scutițĭ a nu pieri de fóme! Acestea ar fi nișce lucrurĭ cu multŭ mai însemnate de a se discutá în dieta țĕrii din partea părinților patriei á la Beksics, Grünwald orĭ Abrányi, decâtŭ asupra mijlócelorŭ de a stêrpì simțulŭ naționalŭ din sênulŭ naționalităților! Clușienii ar avé cu multŭ mai marĭ merite, décă ar stăruì într'acolo, de-a face reuniunĭ de ajutorare în părțile mai sĕrace ale patriei, ér nu reuniunĭ de maghiarisare! Dér, ce e dreptŭ, ca sĕ facă acésta ar trebui se aibă inimă și sêmțŭ pentru țéră și poporațiunea ei! —

Dea Dumnedeu, ca anulŭ viitorŭ sĕ fie mai îmbucurătorŭ pentru cei asuprițĭ! **Murgilă.**

Din Câmpiă 24 Decemvre st. v.

(*Alegere de deputatŭ dietalŭ în cerculŭ electoralŭ alŭ Coșocnei*). Pe diua de 12 Ianuariu suntemŭ cercațĭ a merge la alegere de deputatŭ în Coșocna. Candidatulŭ guvernamentalŭ — pe câtŭ sum informatŭ — este Zeik Károly ér pre contra-candidatulŭ acestuia cu numele nu îlŭ sciu, dar sciu atâta că corteșii guvernamentalĭ ne mai voindŭ sĕ scie de rușine, au începutŭ a cutrierá rêndŭ pre rêndŭ comunele românescĭ corumpêndŭ poporulŭ cu promisiunĭ, cu banĭ și cu vinarsŭ. Acești mamelucĭ nerușinațĭ cu o rafinăriă și obrăzniciă deosebită cércă a înșelá poporulŭ nevinovatŭ mergêndŭ din satŭ în satŭ și chiămândŭ, ca și din oficiu, pe membrii alegĕtorĭ în cancelariele comunalĭ, îi amăgescŭ cu vorba și după ce i-au făcutŭ sĕ-șĭ dee parola, ca arvună le dau în semnŭ de nerevocabilŭ angagiamentŭ câte unŭ florinŭ orĭ doi pentru vinarsŭ. Ba chiar și trăsurĭ suntŭ arvunite în prețŭ de banĭ pentru vecturarea acestorŭ alegĕtorĭ. Prețulŭ unui votŭ în diverse părțĭ este diversŭ. Pe unele locurĭ sĕ apromite 1 fl., pre altele doi orĭ mai mulțĭ florenĭ. Ba unulŭ dintre corteșĭ a dechiaratŭ că pentru șése comune românescĭ suntŭ menițĭ 150 fl. v. a. Apoi blide cu linte și beutură în abundanță așteptă pe toțĭ vêndĕtorii de națiune în Mociu unde — din diferitele părțĭ — întrunindu-se sub acelașŭ stindardŭ, vorŭ continuá calea spre Coșocna unde va fi Canaanulŭ beuturilorŭ.

Lupta e înfocată, corupțiunile suntŭ la culme, abia apucămŭ se vedemŭ și resultatulŭ. Sperămŭ însă că cei ce suntŭ chiămațĭ a păstorí turma lui Trăianŭ, vorŭ fi conscii de sânta lorŭ missiune și nu-șĭ vorŭ lăsá poporulŭ pradă vulturilorŭ tisaiștĭ.*) — din parte-ne ca corespondențĭ ne vomŭ face datorința. **Unŭ Câmpenŭ.**

Românĭ în Canada.

»Imparțialulŭ‹ scrie următórele:

Unŭ amicŭ din Orilia (Canada) îmĭ scria încă de pe la începutulŭ lui Octomvre, că o coloniă de Românĭ s'a stabilitŭ în apropiere de Orilia, unde au fundatŭ o mică comună de 26 case. Am avutŭ ocasia, îmĭ dicea amiculŭ meu, a audì vorbindu-se limba Dv., limbă pe care nu o cunosceamŭ decâtŭ puținŭ din diarele și cărțile române ce ai binevoitŭ a 'mĭ trimete și pe care am începutŭ a o descifra puținŭ.

Curiosŭ cum a pututŭ ajunge o coloniă de 26 Românĭ tocmai în Canada, nu 'mĭ imaginamŭ de locŭ acéstă întêmplare, credeamŭ că póte frațĭ de ai noștri din Bănatŭ, emigrațĭ din causa despotismului maghiarŭ, și-ar fi îndreptatŭ pașii lorŭ în acele ținuturi depărtate. Impacientŭ de a aflá cum acei Românĭ au ajunsŭ acolo, cerui informații amicului meu. Erĭ amŭ primitŭ o scrisóre care îmĭ esplică enigma. Acei 26 colonĭ, carĭ s'au datŭ de Românĭ, suntŭ Evrei din România plecațĭ încă din anulŭ trecutŭ.

Ei, temêndu-se a nu fi rĕu primițĭ, s'au datŭ ca Românĭ, au spusŭ amicului meu aceasta, rugându'lŭ a-i considerá ca Românĭ, deórece atâtŭ ei câtŭ și părinții lorŭ au fostŭ născuțĭ în România. Acei Evrei au lĕpadatŭ jargonulŭ nemțescŭ, de când s'au stabilitŭ în Canada au adoptatŭ limba română atâtŭ în viața familiară câtŭ și în comună; cu limba englesă nu se servescŭ de câtŭ vis-a-vis de Canadianĭ.‹

*) »Pester Lloyd‹ primesce o telegramă din Clușiu cu data 5 Ianuariu st. n. de cuprinsulŭ următorŭ: »Alegĕtorii românĭ din cerculŭ electoralŭ alŭ Coșocnei s'au hotărîtŭ ca față cu viitórea alegere de deputatŭ sĕ observe o atitudine p a s s i v ă.‹ — Nu cumva cei dela guvernŭ au de gândŭ a face earășĭ speculă cu passivitatea Românilorŭ? Caveant consules! **Red.**

Mulțămită publică.

Din incidentulŭ morții durerόse a scumpului și neuitatului meu soțŭ George Secula, am primitŭ adrese de condolință așa de numerόse, încâtŭ amărîtă și sdrobită de o lovitură atâtŭ de mare, îmĭ este cu neputință a mulțumi fiecăruia deosebitŭ. Rogŭ decĭ pe toțĭ acei amicĭ nobilĭ ai fericitului, carĭ șiau adusŭ aminte de durerea mea nemărginită precum și pe toțĭ aceia carĭ nu au pregetatŭ a osteni din locurĭ indepărtate la actulŭ înmormêntarii sĕ binevoiéscă a primi pe acésta cale espressiunea adêncei mele mulțumirĭ și recunoscințe.

Deva la 3 Ianuariu 1884.

In numele familiei.
Ved. Iudita Secula
născută Truța.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.‹)

Pesta, 9 Ianuariu. — Erĭ la amédĭ s'a celebratŭ în cerculŭ strînsŭ alŭ familiei logodna ficei ministrului președinte Tisza, Paula cu baronulŭ Bela Radvanszky, comitele supremŭ (prefectulŭ) alŭ comitatului Sahl. —

Deputații, comitele Theodorŭ Andrassy și baronulŭ Bela Aczel s'au duelatŭ erĭ cu săbii. Sfêrșitulŭ a fostŭ sângerosŭ. Andrassy a primitŭ o lovitură în peptŭ, ér Aczel la încheetura brațului. Causa duelului suntŭ neînțelegerĭ ce esistă de multŭ între ei.

Paris, 9 Ianuariu. — Procesulŭ d-nei Clovis Hugues a începutŭ. Imbulzéla auditorilorŭ e fórte mare. Mulțĭ diplomațĭ asistă. Actulŭ de acusațiune mărturisesce, că fapta a fostŭ precugetată, că hotărîrea de a omorî pe calumniatorŭ s'a luatŭ la 25 Maiu trecutŭ.

DIVERSE.

Diare oprite. — La finea anului 1884 s'au trimisŭ institutelorŭ postale o consemnare despre acele diare, carĭ în Austria, pe basa unei sentințe judecătorescĭ, sunt oprite séu cărora li s'au denegatŭ debitulŭ postalŭ pe anulŭ 1885. Acéstă consemnare cuprinde 184 de diare oprite, pe când în anulŭ trecutŭ erau numai 169. Pe basa unei sentințe judecătorescĭ sunt numai 7 diare oprite și adecă 3 diare germane socialiste și 4 italiene irredentiste. Debitulŭ postalŭ este denegatŭ la 177 de diare. Cea mai mare parte din acestea sunt italiene și adecă 53 diare, vinŭ apoi 41 diare germane, dintre carĭ 17 aparŭ în Peșta și sunt tóte socialiste. Dintre diarele francese 11 sunt oprite, între cari „Alliance Universelle« »Israélite‹ în Paris și »Correspondance Tschêque« în Berlinŭ. Afară de acestea sunt oprite 3 diare croate, 20 cehice socialiste, dintre carĭ unulŭ în Berlin, 12 în Chicago, 3 în Cleveland, 1 în St. Louis, 2 în Newyork și 1 în Racine, carĭ aparŭ în Statele-Unite, apoi 11 diare polone, carĭ aparŭ mai cu semă în Elveția, 20 diare romàne din România, și 14 Sêrbescĭ. Afară de acestea mai sunt oprite încă 2 diare rusescĭ și 1 ruténŭ, carĭ aparŭ în Geneva, și diarulŭ turcescŭ »Terdschumani Hakikat« din Constantinopolŭ. N i c ĭ u n u l ŭ d i n t r e d i a r e l e m a g h i a r e n u e s t e o p r i t ŭ!

Turnulŭ lui Babelŭ. Dinaintea judecătorului de pace din culórea de.... s'a presentatŭ mai dilele trecute unŭ procesŭ în care martorii chemațĭ au atrasŭ atențiunea auditorului prin limbagiulŭ lorŭ destulŭ de pestrițŭ. Primulŭ martorŭ, Ițicŭ Șloimovicĭ, unŭ jidanŭ perciunatŭ și habotnicŭ, declară:

Ițicŭ: Sĕ triițĭ dimili jidichitorŭ. Chind s'a bitutŭ dumnilorŭ iu tocma triceai pi stradă.... Judecătorulŭ: Cine a începutŭ bătaia? Ițicŭ: Nu ști n'am vidutŭ. Iu a inchisŭ ochii. Judecătorulŭ: N'ai auditŭ nimicŭ? Ițicŭ: Am auditŭ pi la spatele că'mĭ strigă cineva zîiit!... dar pri legea meu nu ști cini 'mi-a disŭ! Mergeam la nepotulŭ dela unchi-meu momularulŭ, cari vindi marfi de Viena, dar ci marfi dimnili jidichitorŭ! Chind o sĕ avețĭ tribiințĭ si tirguițĭ ceva, facemŭ pintri dumnita unŭ prețŭ mai convênabîlŭ. Judecătorulŭ: Rĕspunde la ce te-am întrebatŭ! Nu bate câmpii! Ițicŭ: Nu ști, n'am vĕdutŭ. Sé mi bațĭ Dimnideu, sĕ n'am parti di ochĭ din capŭ. Atâta rĕu la casa alŭ meu, atâta sĕ triescŭ iu. Sĕ n'am parti di copii! dachi ști civa! Judecătorulŭ: Sĕ vie Janoșŭ Pipoșĭ. Ianoșŭ: No, sĕ trăițĭ măria ta, eu încă mĕ aflam la partidă de papricașŭ cu baratom Ferenț-baci, Lucaș-baci, Ioșca-baci, Andrașĭ-baci, Mișca-baci, Laiș-baci, Pișta-baci... Judecătorulŭ: Destulŭ, ce ai de gândŭ sĕ'mĭ înșirĭ tótă țéra unguréscă aci!... Ianoșŭ: No, și tare veselŭ eram, dragŭ dómne, că vĕdusemŭ pe Frișca. Judecătorulŭ: Nu te-am chematŭ aci sĕ-mĭ spui de ce erai veselŭ. Spune'mĭ ce știi în privința bătăii lui Ghiță Zurgălău cu Nae Surcică. Ianoș: (Cu un aerŭ de servilismŭ,) No, că bine grăeștĭ, sĕ trăițĭ măria ta, mulțĭ anĭ și fericițĭ cu dómna nagyșagoș assony. Șandorŭ lăcătușŭ și ca cantorŭ papistașescŭ încă erau d'avalma, egymașal cu noi la chefŭ și nicĭ nu credeamŭ una că asta sĕ întêmple..... No, încă eu era sĕ mĕ înecŭ cu o șalcă de ștrudălŭ. Judecătorulŭ: Lasă ștrudelu și spune cine a începutŭ bătaia? Ianoș: Iezuș Maria! D'apoi Dumnedeu sfântulŭ știe, că eu încă n'am pututŭ vedé..... Tare bunŭ era papricașulŭ, naghjon jo volt a papricaș!.... Judecătorulŭ: Va sĕ dică nu știi nimicŭ? Ianoș: Chiar că bine diseșĭ. Sĕ trăițĭ! Ișten aldion meg! Judecătorulŭ: Sĕ vie Iane Țîropolŭ. Iane: Oriste!.... Judecătorulŭ: Ce știi despre bătae? Iane: (Cu glasŭ pițigăiatŭ.) Ma n'a fostŭ batae mare; a fosto o mica chelfaneala, o mica gluma, bre adelfe!..... Ego tocmai eșamo de la Colaro unde sindrofisisimo cu mai multe simbatriote alŭ me sosițĭ acum din patrida. Eram fórte intristato che mohorîto din pricina aziului. Ma stițĭ dimniavostra ca aziulŭ s'a urcat'o la șapte-sprececĭ? Judecătorulŭ: Ce-mĭ pasă mie de agiu. Rĕspunde la ce te am întrebat. Iane: Dimitale nu'țĭ pasă de aziu ma mie țemĭ pasă de proțesŭ alŭ dimitale! Afara de asta prețurile la mărfurĭ grețestĭ s'a urcat'o la cumpĕrătore și a scăduto la vundare. Trufandalela a scăduto din prețo. Ma sĕ'țĭ spuno drepto, kirie, nu stimo unde o sĕ azungemo cu azio. O sa damo falimento cu toptani. Pre leza me!... Judecătorulŭ: D-le Iane, te rogŭ, rĕspunde la ce te-am întrebatŭ. Iane: Stiu ce dorițĭ, ma am vruto sĕ-mĭ verso puțin foco de pe inima. Se venimo la prochimeno. (Arată p'unŭ inculpatŭ.) Pe dimialui l'amŭ veduto cu munile in pero dimialui, (arată pe altŭ acusatŭ) și pe dimialui cu pumnile în perisoro dimialui, lipon, mai multo nu stio. Judecătorulŭ: Sĕ vie Ionŭ Oltenu. Ionŭ: Dĕ față. Judecătorulŭ: Spune ce știi. Ionŭ: Era cam pă la nimezĭ în diséră și eu tocmai trecémŭ cu coșnițele și strigamŭ: (strigă tare) Mee chețeștĭ, mee mee!.. (Mere crețescĭ) Vĕdŭ doi negustorĭ încăerațĭ și alergŭ sĕ-i despartŭ. Le dicŭ cu binișorŭ: măi starețĭ nŭ vĕ mai încheibărarățĭ! dar de giaba că ei nicĭ n'au vrutŭ sĕ se uite la mine. Judecătorulŭ: Pe urmă? Ionŭ: Pe urmă i-am lăsatŭ sĕ se bată..... Judecătorulŭ: Sĕ vie Terinte. Terinte: Apoi astă-i trebă veche bre. Eu treșamŭ p'ași 'ncolo și iată că așela și cu așela înșepŭ sĕ se cam burzuluiască. P'ași p'ași sĕ se 'ncaibere. Așela Ghiță îi tare vinovatŭ, ielŭ îi prișina; elŭ o disŭ lui Nae: mĕi, tu n'ai capŭ nișĭ de șinșĭ parale. E' l'o provocatŭ. Apoi Nàe s'o rĕpăditŭ la pânt 'șele lui Ghiță și l'o astrucatŭ ca p'o bulendră; io ruptŭ bumbii de la surtucŭ și l'o învêrtitŭ ca pe unŭ vĕlatucŭ. L'o strochitŭ în capŭ cu ciubota și l'o stuchitŭ în fată; apoi i-o scosŭ calțavelele. Mai pe urmă l'o bidigănitŭ cu compotŭ de perje, de credeai că e curatŭ ușigă'lŭ crucea. După ce l'o rechezitŭ de toțĭ pĕreții, l'o făcutŭ ghemŭ și l'o chisăgitŭ frumosŭ. Apoi i-o smulsŭ hirii din barbă. I-o ruptŭ straele în cheticuțe și l'o dat dracului.. Judecătorulŭ: (Amețitŭ și enervatŭ). Destulŭ, destulŭ, am înțelesŭ. Se condamnă Ghiță la 20 lei amendă. La eșire toțĭ martorii vorbescŭ românește fie-care cum se pricepe, așa că audindu'i cineva arŭ fi credutŭ că se află d'inaintea turnului lui Babelŭ. **„Națiunea."**

O jertfă a corsetului. — Din Basel se scrie următórele: Deunădile s'a datŭ unŭ balŭ militarŭ. Pe la 11 óre musica 'șĭ întrerupse deodată valsulŭ. Tótă lumea se adunà împrejurulŭ unei grupe micĭ, în mijloculŭ căreia se afla o dănțuitóre leșinată. Cu totŭ ajutorulŭ medicalŭ, grabnicŭ datŭ, tênĕra fată, alŭ cărei fisicŭ admirabilŭ, figură elegantă și fragedă deșteptase ura câtorva, dame, murì din causa prea tarei strînsorĭ a corsetului. Balulŭ se terminà imediatŭ și dănțuitórele alergară acasă, luândŭ din acestŭ durerosŭ casŭ o bună învĕțătură pentru viitorŭ.

Indreptare. In articlulŭ de fondŭ din numĕrulŭ trecutŭ (250) colona 1-ia rêdulŭ 22, de susŭ în josŭ, în locŭ de: »adecă cu o stare‹ este a se ceti: »adecă ca o stare de lucrurĭ, a căreia totală delăturare‹ ș. c. l.

(Continuare în Suplementŭ.)

Interpelaţiunea d-lui Mârzescu în Senatŭ.

(Continuare din Nr. 249.)

Étă acum, spre a nu citá decâtŭ numai unŭ singurŭ canonŭ, care resumă pe tóte celelalte susŭ menţionate, étă cum sună canonulŭ 20 din alŭ şéselea Sinodŭ ecumenicŭ:

„Sĕ nu fie slobodŭ Episcopului întru altă cetate ce nu este cuvenită lui a învĕţa în publicŭ, ér de se va vĕdí cineva făcêndŭ acésta, sĕ înceteze despre episcopiă, sĕ lucreze însĕ cele ale presviterului."

Têlcuirea acestui canonŭ este şi mai explicită. Ascultaţĭ vĕ rogŭ:

„Nu este ertatŭ, dice canonulŭ, vre-unui Episcopŭ a învĕţá „în arĕtare şi în publicŭ, în eparchiă străină," fără voia Episcopului locului, fiindcă acestŭ felŭ de învĕţătură se face spre „necinstea" aceluia, ca cum acesta ar fi »înţeleptŭ şi învĕţătŭ," ér acela ar fi »neînţelept şi neînvĕţatŭ.« Şi carele se va arĕtá făcêndŭ una ca acésta, sĕ înceteze despre diregĕtoria Episcopului, şi sĕ facă numai cele ce se cuvinŭ presviterului."

Enciclica Mitropolitului Primatŭ se adreséză la toţĭ creştinii cetăţenĭ din România de orĭ-ce tréptă şi condiţiunĭ, ea învaţă »în arĕtare şi în publicŭ,« în eparchiă strĕină. Fără-de-legea şi din punctulŭ de vedere civilŭ, şi din punctulŭ de vedere canonicŭ este manifestă.

Ea comite chiar o scandalósă transgresiune faţă cu Mitropolia Moldovei şi Sucevei. Mitropoliă care, consultândŭ istoria ţĕrei şi documentele de pe timpulŭ cândŭ domnea în ţéră aşa disulŭ dreptŭ divinŭ, se bucura de dreptulŭ unei patriarchii. Este unŭ ce ne mai pomenitŭ ca Mitropolitulŭ Ungro-Vlahiei, fie chiar în calitate de Primatŭ, sĕ se adreseze la cetăţenii creştinĭ din eparhia Mitropoliei Moldovei fără ca măcarŭ enciclica sĕ pomenéscă numele Mitropolitului Moldovei.

A se adresa Primatulŭ către turma cuvêntăréţă din eparhia Mitropoliei Moldovei, a se adresa către episcopii din resortulŭ Mitropoliei de Moldova fără ca măcarŭ să dea o bună diminéţă fiă întru duhulŭ sântŭ, fiă în afară de duhulŭ sântŭ, Mitropolitului Moldovei, capului episcopilorŭ eparhioţĭ, acésta, canonicŭ vorbindŭ, este »isvorŭ fără apă, norŭ care se pórtă de viforŭ, care în vecĭ va sta în céţa întunericului.«

In adevĕrŭ, étă capulŭ acestei enciclice:

»Tuturorŭ pré sfinţilorŭ episcopĭ eparhioţĭ şi tuturorŭ iubitorilorŭ de Christosŭ cetăţenĭ ai României de orĭce tréptă şi condiţiune....«

Şi cu tóte că enciclica, cum o vedeţĭ, a fostŭ tipărită prin foi volante, cu tótă publicarea ce i s'a datŭ prin „Monitorulŭ oficialŭ," Mitropolitulŭ Moldovei nu 'i-a făcutŭ nicĭ măcarŭ onórea sĕ o publice prin fóia eclesiastică care o subvenţionéză în Iaşĭ „Revista teologică."

Dér sĕ dicemŭ că I. P. S. S. Mitropolitulŭ Primatŭ este unŭ omŭ de progresŭ, că se lépădă de creştinismulŭ tradiţionalŭ şi merge pe calea progresului, după cum códa enciclicei sale ne-o dovedesce, căcĭ iată ce dice: »Dată în palatulŭ nostru mitropolĭtanŭ în anulŭ mântuirei 1884, luna Iulie.«

»Dată în palatulŭ mitropolitanŭ!« Cu mintea la capulŭ enciclicei ér cu inima la picióre, dacă l'aşĭ întreba nu pe înaltulŭ prelatŭ, ci pe ministrulŭ de culte, căcĭ dênsulŭ este datorŭ ca sĕ ne dea socotéla de smintelele din biserica nóstră, sĕ'mĭ spună dacă a avutŭ şi care a fostŭ palatulŭ apostolului Pavelŭ?.......... Nu mi-ar rĕspunde, cu capulŭ clătinândŭ: „lucrulŭ mânilorŭ sale, modestulŭ cortŭ ce însuşĭ l'a fabricatŭ!.........

Dacă l'aşĭ mai întreba pe ortodoxulŭ meu frate întru duhulŭ sfântŭ, ministru de culte, sĕ'mĭ spună care a fostŭ primulŭ sfatŭ, ca se nu dicŭ ordinŭ, care întemeetorulŭ creştinismului l'a fostŭ datŭ acelora carĭ voiau se fie ucenicii sĕi..... nu ne-ar rĕspunde: »vindeţĭ totŭ ce aveţĭ şi veniţĭ după mine.« Şi décă l-aşĭ mai înghesuí cu întrebarea şi pe primulŭ ministru Iónŭ Brătianu, poruncile acestea ale fondatorului creştinătăţii au ele vr'o sancţiune? Ca sĕ se scape de mine frate întru duhulŭ sfântŭ, dar astădĭ fórte incomodŭ, nu mi-ar şoptí încetişorŭ: mergĭ şi cetesce din canónele ecumenice următorulŭ canonŭ:

»Totŭ luxulŭ şi împodobirea trupului străine suntŭ de ieraticeasca rênduială. Decĭ, episcopii séu clericii cei ce se împodobescŭ pe sine-şĭ în haine strălucite şi luminate, acestea trebuescŭ a se îndreptá, ér de ar stăruí, sĕ se dea certărei etc......«

Prosternaţi-ve aşadară cu toţii onor. domnĭ senatorĭ cu capulŭ la pămêntŭ şi mulţămìţĭ Dumnedĕului părinţilorŭ noştri că păstorulŭ nostru sufletescŭ, elŭ mai ântêiu, prin enciclica sa, ne-a îndemnatŭ pe noi mieluşeii şi oiţe cuvêntătóre, ca sĕ nu ne încredemŭ lesne la totŭ duhulŭ, căcĭ nu tóte duhurile suntŭ dela Dumnedeu!..... (Aplause).

Am analisatŭ enciclica la capulŭ ei, am analisat'oc la piciórele ei; dar mijloculŭ acestei enciclice ce conţine? Sĕ-i dămŭ citire; căcĭ am disŭ că în statulŭ României, după constituţiune, eu nu cunoscŭ decâtŭ unŭ singurŭ suveranŭ şi acelŭ suveranŭ este naţiunea română şi prin delegaţiune ca espresiune a maiestăţei suveranităţei naţionale, pe naţiunea română o represintă numai Regele şi nimenea altulŭ.

A! Mitropolitulŭ Primatŭ se erige într'nnŭ altŭ suveranŭ! Sanctitatea Să se ridică în vĕzduhŭ şi cu drepturĭ nemărginite! Iată ce ne dice Mitropolitulŭ primatŭ: »Biserica din înălţimea spirituală nu póte avea interese mărginite. Decĭ, nemărginite şĭ fără de nicĭ o limită sunt interesele bisericei; universalitatea tuturorŭ intereselorŭ sociale, étă domeniulŭ celŭ vastŭ alŭ bisericei. Iată ce ne dice, nu din modestulŭ cortŭ alŭ apostolului Pavelŭ, ci din palatulŭ sĕu mitropolitanŭ în anulŭ de graţiă 1884. Mitropolitulŭ Ungro-Vlahiei şi Primatŭ alŭ României. Biserica din înălţimea spirituală sburândŭ, s'a scoborîtŭ şi s'a întronatŭ în Palatulŭ lumean dupĕ marginile Dâmboviţei. Ce straniă privelişce! Fiulŭ Teslarului, — Dumnedeu — Omulŭ, şi elŭ s'a scoborîtŭ pe pămêntŭ. Intrebŭ: Avut'a elŭ grijă sĕ'şĭ zidéscă Palaturĭ? Pe care dar învĕţătură apostoléscă Primatulŭ şĭ-a clăditŭ elŭ Palatulŭ sĕu Mitropolitanŭ?....

Cum veţĭ vede décă la capŭ enciclica învócă pe Christosŭ şi pe sfinţii părinţĭ, mijloculŭ enciclicei cuprinde o fraseologiă, unŭ amalgamŭ de mândriă naţională şi de o putere spirituală...., putere spirituală care nu póte să existe decâtŭ numai în imaginaţiunea înalţilorŭ prelaţĭ, căcĭ pe câtŭ timpŭ va figura art. 31 din pactulŭ nostru fundamentalŭ nicĭ vorbă nu póte fi despre o putere a bisericei, căcĭ, cuvêntulŭ putere, inplică în sine o acţiune asupra lumei exterióre, asupra persónelorŭ şi lucrurilorŭ; şi acéstă acţiune nu aparţine decâtŭ aceluia care e „Suveranŭ« şi „Suveranŭ« dupĕ art. 31 nu este decâtŭ naţiunea.

D-lorŭ, când vĕ atragŭ atenţiunea asupra acestei părţĭ din enciclica Mitropolitului primatŭ, întrebŭ décă biserica ca putere spirituală are drepturĭ nemărginite? Suveranulŭ ţĕrei are după Constituţiune drepturĭ mărginite, ér biserica sĕ aibă drepturĭ nemărginite? Ea sĕ vedeţĭ la ce consecinţĭ ajunge înaltulŭ Mitropolitŭ Primatŭ:

»Că biserica nu are a se ocupa de greşelile trecătóre ca valurile lumei, căcĭ e datŭ muritorului ca sĕ greşéscă, şi toţĭ îşĭ au greşelĭle lorŭ, dar ea privesce cu mândriă la fapte marĭ şi gloriose, la fapte drepte şi utile; le ajută, le binecuvintéză, căcĭ ele ţînŭ de inima chiar a naţiunei...«

Ce înţelege înaltulŭ Mitropolitŭ Primatŭ, prin: greşelile trecĕtóre ca valurile lumei?.... Domeniulŭ corónei? Nu, căcĭ în faţa domeniului corónei Primatulŭ saltă de bucuriă, şi ne dice: »că numai aşa prin înfiinţarea domeniului corónei moşiile Statului nu sĕ înstrăinéză, ci, rĕmânŭ ale ţĕrei.« Puerilitatea acestui argumentŭ că numai prin domeniulŭ corónei nu se înstrăineză moşiile Statului, credŭ, că sare în ochii fiecăruia din d-vóstră.

Ce înţelege prin fapte: »marĭ şi gloriose,« prin fapte »drepte şi utile?« Căcĭ noi ca cetăţenĭ şi creştinĭ cată sĕ cunóscemŭ valórea acestorŭ cuvinte. Sciţĭ pentru ce? Pentru că după enciclica Inaltului Primatŭ, biserica ţine de inima naţiunei şi numai pe nisce fapte de asemenea natură „biserica le ajută, le bine-cuvintéză, căcĭ ele ţînŭ de inima chiar a naţiunei.«

Interesulŭ fiindŭ colosalŭ de mare, mĕ întrebŭ: care va fi Suveranulŭ care ne va da nouĕ cetăţenilorŭ definiţiunea unorŭ asemenea cuvinte?.... Cine va clasifica faptele lumescĭ între fapte »marĭ şi gloriose şi fapte drepte şi utile?...." Statulŭ séu biserica? Eu credŭ, că numai Statulŭ, şi nimenea altulŭ póte se clasifice faptele cetăţenilorŭ. Căcĭ Statulŭ este organulŭ intereselorŭ sociale şi este dreptŭ sĕ ne facă clasificarea actelorŭ nóstre cetăţenescĭ, şi nicĭ-decum biserica, căcĭ biserica nicĭ este astădĭ o putere în Statulŭ Românŭ, cu tóte că enciclica plécă dela o ideă că, biserica ar fi o adevĕrată putere. Biserica, ne dice enciclica, nu póte aproba nicĭ într'unŭ chipŭ luptele de interese personale care facŭ rĕu tuturorŭ fiilorŭ ei, şi mai alesŭ celorŭ mai micĭ, »care portŭ greutatea dilei şi zădufulŭ."

Ce eleganţă de stilŭ şi ce nobilă calificare prin ultimile aceste cuvinte se dă miniştrilorŭ prin enciclica domenială: fiii mai micĭ ai bisericei carĭ portŭ greutatea şi zădufulŭ dilei! Étă ce sunt ministrii. Limbagiulŭ, n'am ce dice, este creştinescŭ: »şi cei mai marĭ dintre voi facă-se slugi la cei mai mici." Étă învĕţătura lui Christosŭ pe care »pro forma« o vedem pusă în aplicare în Joia-Mare a sĕptămânei Patimilorŭ când vedemŭ pe Mitropoliţĭ şi Episcopĭ spălândŭ piciórele preoţilorŭ şi monahilorŭ, bine înţelesŭ după ce aceştia de cu séră se spală şi se curăţă. (Ilaritate.)

»Şi în asemenea împrejurărĭ, continuă enciclica, este datóre biserica de a vorbi pentru a se opune la acea retăcire care în dispreţulŭ adevĕratelorŭ interese ale Patriei, tinde sĕ sape o prăpastiă între Domniă şi ţéră, tinde sĕ înstrăineze pe poporŭ de Rege, pe Rege de poporŭ, tinde sĕ pue desbinarea între biserică şi Tronŭ.«

Cum vedeţĭ pe Primatŭ neîncetatŭ îlŭ urmăresce ideea de o putere spirituală stândŭ faţă în faţă cu Tronulŭ....., şi chiar mai pre susŭ de Tronŭ.... Căcĭ, décă după Constituţiune Tronulŭ are drepturĭ mărginite, după enciclica Primatului drepturile bisericei sunt nemărginite: étă filoxera acea spirituală care pe nesimţite, smerită şi tupilată, nevĕdută de nimenĭ, căcĭ dela pămêntŭ stă susŭ de totŭ..., étă, o repetŭ, filoxera acea spirituală care prin limbagiulŭ sĕu misticŭ umblă sĕ se înalţe mai pre susŭ chiar de Maiestatea Tronului; căcĭ ne spune Primatulŭ în limbagĭulŭ metaforicŭ împrumutatŭ dela Papa de Roma: Biserica din înălţimea spirituală la care se află nu póte avea interese mărginite!....

»Inălţime spirituală!« Óre prin voinţa cui, stă ea, biserica, aşa de susŭ?.... Negreşitŭ că numai prin voinţa aşa disului dreptŭ divinŭ, căcĭ dreptulŭ nostru umanŭ nu a înălţat'o într'o asemenea sferă.

Intr'una din şedinţele anterióre, unulŭ din înalţii prelaţĭ ne spunea că numaí Papa dela Roma pretinde că are puterea spirituală nu dela voinţa naţională; dar eu, D-lorŭ, în acéstă privinţă iau angagiamentulŭ solemnŭ ca dela acestŭ anvonŭ consituţionalŭ sĕ dovedescŭ totŭ ce afirmŭ în acestŭ senatŭ, că Mitropolitulŭ şi ceilalţĭ prelaţĭ se inspirŭ adese-orĭ de asemenea idei ale capului catolicismului. Papa dela Roma pretinde că elŭ represintă nu numai tótă puterea spirituală, dar că are dreptulŭ a controlá şi puterea temporală. Şi pentru ce susţine acésta? Pentru că Christosŭ i-ar fi datŭ o asemenea autoritate. Christosŭ pică victimă dinaintea urei, tirăniei Sinodului evreescŭ şi apoi totŭ Christosŭ sĕ fie acela care sĕ fi instituitŭ pe pămêntŭ o autoritate spirituală cu drepturĭ nemărginite, nesupuse nicĭ unui controlŭ?!.... Pentru Dumnedeu! Nu vedeţĭ că atribuiţĭ lui Christosŭ o intenţiune care nicĭ prin gândŭ nu i-a trecutŭ?

Sĕ ne înţelegemŭ înalţĭ şi veneraţĭ Prelaţĭ. Ce a propovĕduitŭ Christosŭ? Că împĕrăţia cerului nu este departe! Ce a mai propovĕduitŭ Christosŭ? Depărtarea dela cele lumescĭ! Ei! Când Dumnedeu-Omulŭ predică depărtarea dela cele lumescĭ, când dênsulŭ propagă învĕţătura că peste puţinŭ timpŭ are sĕ se întêmple cataclismulŭ universalŭ, că lumea acésta are sĕ péră, cum putemŭ sĕ-i presupunemŭ tocmai lui, care propagă o asemenea învĕţătură că a avutŭ gândulŭ ca sĕ creedă în acelaşĭ timpŭ o biserică cu o putere atâtŭ de nemărginită şi atâtŭ de suverană ca sĕ nu fie controlată de nimenĭ? Mi-se pare, D-lorŭ senatorĭ, că contradicerea este evidentă. Nu, nu; Christosŭ nu a avutŭ nicĭ odată acéstă intenţiune pentru că în loculŭ sinagogei evreescĭ sĕ ridice unŭ Sinodŭ cu o putere absolută, că ori ce va face, chiar când va ucide pe omŭ, nu numai moralminte dar chiar eând l-ar ucide fisicalmente, pe acestŭ pămêntŭ nimenĭ sĕ nu pótă dice nimicŭ.

Ce'mĭ pasă mie cetăţénŭ alŭ statului românŭ, dacă în locŭ de unŭ nume, dacă în locŭ de cuvêntulŭ „Papa« întrebuinţezŭ altŭ nume »Sinodŭ", dar Sinodŭ cu de-o-potrivă putere cu pretenţiunile absolutiste şi despotice ale Papei dela Roma? A! voiţĭ sĕ vĕ dovedescŭ acum cum sĕ descrie societatea laică, cum se descrie generaţiunea la care aparţine chiar primulŭ-ministru? Sĕ vĕ citescŭ pe episcopulŭ de Romanŭ în descrierea, care o face despre societatea nóstră în opera sa, »Papismulŭ,« şi sĕ vĕ arătŭ apoi şi enciclicele papale carĭ numai că se servescŭ de alte cuvinte, dar în fondŭ conţinŭ totŭ aceleaşĭ plângerĭ stereotipe. Citescŭ textulŭ:

»Intre acestea, societatea civilă a luatŭ o mare »prefacere: unŭ avêntŭ mare către cultură, şi către li»bertăţile politice şi individuale. S'a organisatŭ ţera pe »principii noui, s'au înfiinţatŭ scoli publice primare pe »la oraşe şi sate, gimnasii şi licee. S'au trimisŭ o mulţime »de tineri prin strĕinătate, mai alesŭ în Francia, ca sĕ „se lumineze acolo la focarele sciinţelorŭ şi sĕ aducă şi »propage în patria lorŭ cunoscinţele acolo dobêndite. Au »venitŭ încă şi mulţĭ străinĭ, bărbaţĭ şi femei, carĭ au »deschisŭ în ţeră pensionate private de băeţĭ şi de fete. Strainii aceştia însĕ nu crescŭ şi nu instruescŭ pe elevii lor nicĭ „pentru naţiunea, nicĭ pentru religiunea română, ci pentru »cosmopolitismŭ favorabilŭ lorŭ. Tinerii, cari s'au dusŭ »în Francia, mai alesŭ acei aşa numiţĭ »feciorĭ de banĭ „gata," puţinĭ au dobênditŭ o cultură sănĕtósă, cei mai »mulţĭ s'au datŭ la desfrânări şi 'şĭ-au însuşitŭ ideile „cele mai estravagante, au perdutŭ cu totulŭ sentimentele »creştinescĭ şi naţionale.«

»Mai suntŭ adunările secrete ale farmasonilorŭ; ei „defaimă biserica şi propagă în tinerime ideile lorŭ anti»române. Boerii noştri cei mai mulţĭ nu se mai ducŭ »acum la biserica românéscă, nicĭ nu îngrijescŭ de dênsa „ca mai înainte. Ba nicĭ profesorii şi învĕţătorii, carĭ „suntŭ datorĭ a cultivá simţulŭ religiosŭ şi naţionalŭ alŭ »poporului, orĭ nicidecum, orĭ fórte rarŭ se ducŭ la bi»serică; de asemenea şi elevii lorŭ: Liberii-cugetătorĭ »rĕspândescŭ în poporŭ darvinismulŭ, că adecă omulŭ „este formatŭ din maimuţă şi că are aceeaşĭ sórtă ca şi »animalele; combatŭ existenţa lui Dumnedeu şi nemuri»rea sufletului, spunêndŭ că tóte funcţiunile sufletescĭ sĕ »mărginescŭ în creerŭ: Prin urmare, omului nu-i rĕmâne „în lume altă ţintă decâtŭ satisfacerea instinctelorŭ fisice »şi procurarea mijlócelorŭ materiale. In asemenea con»fusiune intelectuală şi morală sĕ înţelege dela sine că „biserica nóstră naţională merge spre decadenţă, cu atâta »mai vêrtosŭ, că clerulŭ nostru de susŭ până josŭ n'a »fostŭ pregătitŭ pentru a resistá cu forţa intelectuală şi »morală contra acestui uriaşŭ resboiu alŭ ideilorŭ sub„versive ce au înăpăditŭ aşa repede peste ţera şi biserica »nóstră naţională.«

»Preoţii eşiţĭ de prin seminarii au o posiţiune so»cială puţinŭ avantagiósă: ei trebue sĕ lucreze tótă viaţa „lorŭ, pentru nutrirea lorŭ şi a familiei, din care causă »ei uită şi aceea ce au fostŭ învĕţatŭ în scólă; de aceea »ei nu facŭ alta decâtŭ sĕvêrşescŭ cultulŭ obicinuitŭ în »dilele de sĕrbătóre. Predică nu se aude prin bisericĭ, »pilda cea bună în traiu fórte adese lipsesce, unii din ei »ţînŭ crâşme prin comune, ca sĕ'şĭ procure ceva mijlóce »de esistenţă; cu alte cuvinte imitéză pe jidanĭ în con»ruperea poporului cu bĕuturĭ spirtóse; alţii disperaţĭ de »greutatea posiţiunei lorŭ. se dau înşii la beţiă, împre»ună cu ţĕranii; alţii se însoţescŭ cu furii; alţii têrgu»escŭ cu serviciile religióse, când locuitorii ţĕranĭ vinŭ şi »cerŭ serviciele lorŭ la botezŭ, la înmormêntărĭ, ş. c. l. »Tóte aceste necuviinţĭ dau ocasiune duşmanilorŭ bisericei »a defăima şi mai multŭ religiunea şi instituţiunile ei. »Ideile de libertate propagate în tóte părţile au făcutŭ pe »mulţĭ a crede că în dua de astădí fiecare este liberŭ »a trăi şi a lucra cum îi place; nimenĭ nu este în dreptŭ „a'i pune frêu şi regulă, nicĭ alŭ pune sub disciplină. »Disfrêulŭ acesta a străbătutŭ şi prin mănăstirĭ. De aceea »adeseorĭ vedem prin jurnale publicându-se scandalurĭ »din viaţa clerului românŭ, şi tóte jurnalele le reproducŭ »cu o satisfacţiă óre-care, şi ca unŭ omagiu alŭ ideilorŭ »anti-creştine, ce sunt la modă.«

Acum, după ce vi l'am cetitŭ, vĕ întrebŭ: Vĕ placŭ ideile învĕţatului Prelatŭ? (Aplause).

P. S. S. P. Melchisedec, Episcopulŭ de Romanŭ: D-le Mârzescu, mai ţînŭ şi astădĭ de aceste idei, poţĭ se mĕ combaţĭ câtŭ îţĭ va plăcea.

D. Mârzescu: Curagiulŭ convicţiunei vĕ onoréză despóte!....

P. S. S. P. Melchisedec, Episcopulŭ de Romanŭ: Şi pe d-ta te onoréză cele ce vorbescĭ.

D. Mârzescu: Étă acum şi lamentaţiunile din enciclica Primatului României:

»Este adevĕratŭ că numĕrulŭ asevioşilorŭ şi deridĕtorilorŭ a crescutŭ fórte şi în acéstă bine-cuvêntată ţĕră, mai alesŭ în acestŭ vécŭ de materiă şi coruptiune; este adevĕratŭ că avemŭ din nefericire mulţĭ din cei ce pentru interese lumescĭ au părăsitŭ calea adevĕrului, s'au depărtatŭ dela staululŭ Domnului, şi se facŭ unelte persecutorilorŭ bisericei; este adevĕratŭ că nisce asemenĭ creştinĭ numai cu numele, nu vorŭ sĕ audă de principiele cele salutare, de instituţiunile şi educaţiunea bisericei; totuşĭ noi ne facemŭ sânta datoriă a provocá pe toţĭ credincioşii şi necredincioşii, spiritualiştĭ şi materialiştĭ, dedaţĭ binelui comunŭ séu egoiştĭ, sĕ gândescă seriosŭ, acum mai cu sémă în împrejurările delicate prin carĭ trecemŭ la calea practică a vieţei....« (Va urma).

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Ianuarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ ungară 6⁰/₀	123.15
Rentă de aurŭ 4⁰/₀	96.—
Rentă de hârtiă 5⁰/₀	91.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	120.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.—
Bonurĭ rurale ungare	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.25
Bonurĭ rurale transilvane	101.—
Bonurĭ croato-slavone	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	117.30
Renta de hârtiă austriacă	82.30
Renta de arg. austr.	83.30
Renta de aurŭ austr.	104.53
Losurile din 1860	136 40
Acţiunile băncei austro-ungare	864 —
Act. băncei de creditŭ ung.	306 75
Act. băncei de creditŭ austr.	294.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.80
Napoleon-d'orĭ	9.77½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.35
Londra 10 Livres sterlinge	123.60

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 24 Decemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5⁰/₀)	87	88
Renta rom. amort. (5⁰/₀)	91½	92½
» convert. (6⁰/₀)	85	86½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7⁰/₀)	96¼	96½
» „ „ (5⁰/₀)	82	83
» » urban (7⁰/₀)	94¼	95
» » » (6⁰/₀)	91	92
» » » (5⁰/₀)	80	85
Banca naţională a României	1150	1170
Ac. de asig. Dacia-Rom.	290½	295
« » » Naţională	220	225
Aurŭ	15½	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 8 Ianuarie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.40	Vênd.	8.45
Argint românesc	»	8.40	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	9.75	»	9.76
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.72
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	125—	,	126—
Discontulŭ	»	7—10 ⁰/₀ pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulu de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mező-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clușiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.